

Eldar i vårkvällen – farväl till den mörka tiden

Berättelse

Den 30 april firar många i Sverige Valborgsmässoafton. Då firar man att våren har kommit. Vintern i Sverige är lång och mörk. Därför är det en glad kväll när ljuset och värmen kommer tillbaka.

På kvällen tänder man stora eldar. En sådan eld kallas majbrasa. Brasorna är ofta mycket stora. Människor i staden eller byn samlas runt elden. De tittar på lågorna och pratar med varandra. Många tycker att det är vackert.

Ofta sjunger en kör vid elden. Kören sjunger sånger om våren. Man säger att kören "sjunger in våren". Ibland håller någon ett tal om våren.

Valborg är en fest för alla. Det är inte en fest bara för familjen, som julafton. Alla får komma till elden. Man behöver inte bli bjuden.

I några städer firar studenter mycket. I Uppsala och Lund har studenterna på sig vita mössor. De sjunger och har fest tillsammans.

Varför tänder man eldar just den här kvällen? Förr i tiden hade bönderna djur. På våren släppte de ut djuren på gräset igen. Då tände bönderna eldar för att skrämman bort farliga djur, till exempel varg. Den traditionen är mycket gammal.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
Valborgsmässoafton	kvällen den 30 april, då man firar våren
majbrasa	en stor eld som man tänder på Valborg
brasa	en eld som man gör utomhus eller i en spis
vår	årstiden efter vintern, då det blir varmare
kör	en grupp människor som sjunger tillsammans
tal	när en person talar inför många människor
bonde	en person som har djur och odlar mat på en gård
släppa ut	låta djuren gå ut och vara fria
skrämman	göra så att någon eller något blir rädd
varg	ett vilt djur som liknar en stor hund
tradition	en vana som man har haft i många år
mössa	något man har på huvudet; här en vit studentmössa

Läsförståelsefrågor

---

1. Varför är Valborg en glad kväll för många?
  1. För att man får många presenter.
  2. För att den mörka och kalla årstiden tar slut och våren kommer.
  3. För att alla barn är lediga från skolan.
2. Vad menas i texten med att Valborg är "en fest för alla"?
  1. Att man måste betala pengar för att få komma.
  2. Att vem som helst kan komma till elden, inte bara familjen.
  3. Att bara studenter får vara med.
3. Varför tände bönderna eldar förr i tiden?
  1. För att laga mat till hela byn.
  2. För att jaga bort djur som kunde skada deras boskap på betet.
  3. För att det var för mörkt att se.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Valborg firas den sista dagen i april.
  2. På Valborg ger man varandra många presenter.
  3. Valborg är en familjefest precis som julafton.
5. Varför kan Valborg vara extra viktig i ett land med lång och mörk vinter? Svara med egna ord.
6. Vad gör studenterna i Uppsala och Lund på Valborg?

Facit

1. 1. För att den mörka och kalla årstiden tar slut och våren kommer.
2. 1. Att vem som helst kan komma till elden, inte bara familjen.
3. 1. För att jaga bort djur som kunde skada deras boskap på betet.
4. 1. ja b) det står inte i texten (texten säger inget om presenter) c) nej (texten säger att Valborg inte är en familjefest, till skillnad från julafton)
5. Exempel på svar: När vintern är lång och mörk betyder det mycket att ljuset och värmen kommer tillbaka. Då vill många fira tillsammans att en svår och mörk tid är slut.
6. Exempel på svar: De har på sig vita mössor, sjunger och har fest tillsammans.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Konkret högtidstext med en tydlig kontrast mellan mörker och ljus, vinter och vår. Passar för att öva ord om årstider, väder och vardagsliv. Tema: offentliga fester och gemenskap, och skillnaden mellan en öppen fest och en familjhögtid (jämför med julafton). Fråga 5 kräver en första enkel slutsats. Låt gärna eleverna jämföra med vårfester eller eldfester i sina egna länder.

Diskussionsfrågor

- Firar man våren eller slutet på vintern där du kommer ifrån? Hur gör man då?
- Texten säger att Valborg är en fest dit alla får komma. Tycker du om fester med många okända människor, eller helst med familj och vänner? Varför?
- Vad tror du att det betyder för en stad att människor samlas och firar tillsammans utomhus?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om en fest eller högtid som du tycker om. När firar man den, och vad gör man?

Källor och faktagranskning

- Institutet för språk och folkminnen (Isof): Valborgsmässoafton – <https://www.isof.se/utforska/kunskapsbanker/lar-dig-mer-om-arets-namn-och-handelser/handelser/valborgsmassoafton>
- Nordiska museet: Fem frågor om Valborgsmässoafton – <https://www.nordiskamuseet.se/artiklar/fem-fragor-om-valborgsmassoafton>
- Visit Sweden: Walpurgis Night and May Day – <https://visitsweden.com/what-to-do/culture-history-and-art/swedish-traditions/walpurgis-night-and-may-day/>
- sweden.se: Walpurgis Night – 30 April – <https://sweden.se/culture/celebrations/walpurgis-night>

Faktagranskad mot Isof, Nordiska museet, Visit Sweden och sweden.se i juni 2026. Nyckelfakta: Valborgsmässoafton firas den 30 april, kvällen före den 1 maj, och markerar att våren har kommit efter vintern. Den vanligaste och mest framträdande traditionen är att tända majbrisor (stora eldar), ofta med körsång som "sjunger in våren" och vårtal. Valborg är till sin karaktär en offentlig, öppen fest – man samlas kring den lokala elden och alla är välkomna – snarare än en privat familjhögtid som julafton. I universitetsstäder, framför allt Uppsala (där dagen kallas "Sista april") och Lund, firar studenter med vårtal, sång och vita studentmössor. Namnet kommer från helgonet Valborg (Walburga), enligt traditionen en engelsk abbedissa i ett tyskt kloster på 700-talet; hennes namnsdag ligger den 1 maj (sedan 1901). OSÄKERHET/NYANSERING gällande eldarnas ursprung och ålder: En vanlig och väl belagd förklaring är att eldarna tändes på våren när boskapen släpptes ut på bete, för att skrämja bort rovdjur (t.ex. varg) och, enligt äldre folktro, även onda makter. Enligt Isof är majbrisor dokumenterade i Sverige sedan 1700-talet: på Linnés tid (mitten av 1700-talet) förekom de framför allt i Uppland, och först omkring hundra år senare spreds sedan längs Östersjökusten och vidare till större delen av landet. Texterna skriver därför försiktigt "sedan 1700-talet" / "för flera hundra år sedan" och inte "tidigt 1700-tal" som ett exakt startår, och framställer rovdjursförklaringen som en av flera förklaringar, inte som det enda säkra ursprunget. Texterna använder "många", "ofta" och "på många platser" så att firandet inte framställs som obligatoriskt eller likadant för alla.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.